

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 7. marts 2023
Kontor: Økonomikontoret
Sagsbeh: Emma Saugmandsgaard
Øe
Sagsnr.: 2023-0030-8144
Dok.: 2692892

Besvarelse af spørgsmål nr. 49 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 49 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 10. januar 2023. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Peter Skaarup (DD).

Peter Hummelgaard

/

Joakim Thaning

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 49 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

” Vil ministeren redegøre for, hvor meget det vil koste, hvis man hæver normalstraffen for en overfaldsvoldtægt til 5 år, og vil ministeren samtidig uddybe, hvor mange flere fængselspladser det i givet fald vil kræve?”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Rigsadvokaten, der har oplyst følgende:

”1. Rigsadvokaten har forstået spørgsmålet således, at det alene omfatter overfaldsvoldtægter omfattet af straffelovens § 216, hvor normalstraffen i dag er 3½ års fængsel, og dermed f.eks. ikke overfaldsvoldtægter ved andet seksuelt forhold end samleje, jf. straffelovens § 225, jf. § 216, hvor straffen typisk vil være lavere end 3½ års fængsel.

Rigsadvokaten kan herefter oplyse, at det ikke er muligt ved et elektronisk datatræk at tilvejebringe oplysninger om, hvor stor en andel af det samlede antal voldtægter, som har været overfaldsvoldtægter. Dette skyldes, at der ikke sker en særskilt registrering heraf i politiets sagsstyringssystem (POLSAS).

Rigsadvokaten har derfor i stedet trukket data fra POLSAS om det samlede antal personer, der er dømt for voldtægt, jf. straffelovens § 216, hvor der er idømt en fængselsstraf på mindst 3½ års fængsel, der som nævnt er udgangspunktet for strafudmålingen for en enkeltstående fuldbyrdet overfaldsvoldtægt, når der ikke foreligger formildende eller andre skærpende omstændigheder.

Datatrækket viser, at der i perioden fra 2017 til 2022 er ca. 20-40 personer om året, der er dømt for voldtægt efter straffelovens § 216, hvor straffen har været mindst 3½ års fængsel.

Rigsadvokaten har taget udgangspunkt i disse tal for de videre beregninger, således at estimatet bliver 20-40 personer dømt for overfaldsvoldtægt årligt. Rigsadvokaten skal dog understrege, at dette estimat er forbundet med stor usikkerhed. Dette skyldes bl.a., at datatrækket, som ligger til grund for estimatet, vil kunne indeholde sager om voldtægt, der ikke kan betegnes som overfaldsvoldtægter. Omvendt vil der også kunne være sager med overfaldsvoldtægter, hvor den idømte straf har været under 3½ års fængsel, herunder eksempelvis sager om forsøg på

overfaldsvoldtægt, og som derfor ikke vil være omfattet af datatrækket.

2. I forhold til de økonomiske konsekvenser for anklagemyndigheden ved en gennemførelse af forslaget bemærkes, at en strafskærpelse for overfaldsvoldtægt fra 3½ års fængsel til 5 års fængsel som udgangspunkt vil medføre, at samtlige sager vedrørende overfaldsvoldtægter fremadrettet vil skulle behandles som nævningesager. Da nævningesager generelt er mere tidskrævende end domsmandssager, er det Rigsadvokatens umiddelbare vurdering, at der for nævningesagerne som udgangspunkt vil skulle påregnes én ekstra retsdag i byretten samt én ekstra retsdag i landsretten (hvis sagen ankes). Det bemærkes, at det af det trukne data fremgår, at ca. 2/3 af sagerne om voldtægt ankes. Om denne andel vil stige, såfremt straffen hæves, er ikke muligt at forudsige.

Rigsadvokaten har desuden trukket oplysninger om andelen af voldtægtssager, der har været behandlet som nævningesager efter de gældende regler i perioden fra 2017 til 2022, da disse sager ikke giver anledning til yderligere omkostninger. Datatrækket viser, at ca. 10 voldtægtssager i gennemsnit har været behandlet som nævningesager om året. Det skal hertil dog for god ordens skyld bemærkes, at det ikke er givet, at samtlige af disse nævningesager har vedrørt overfaldsvoldtægter, ligesom der også vil kunne være sager om overfaldsvoldtægt, som formelt har opfyldt betingelserne for at være en nævningesag, men hvor den tiltalte konkret har fravalgt nævningesagsbehandling.

Rigsadvokaten estimerer på den baggrund, at en forhøjelse af strafudgangspunktet fra 3½ års til 5 års fængsel i sager om overfaldsvoldtægt vil kunne medføre op til 30 yderligere nævningesager om året. Det bemærkes dog, at også dette estimat er forbundet med stor usikkerhed.

På baggrund af ovenstående er det Rigsadvokatens vurdering, at merudgifterne i anklagemyndigheden vil udgøre op til 0,2 mio. kr. årligt, såfremt straffen for overfaldsvoldtægt skærpes fra 3½ til 5 års fængsel. Det bemærkes, at Rigsadvokaten har taget højde for, at der er tale om eksisterende sager, som skifter karakter fra domsmandssag til nævningesag, hvorfor der er tale om en nettomerudgift for anklagemyndigheden som følge af yderligere retsdage.

Det skal endelig understreges, at der i estimerne og beregningerne ikke er taget højde for eventuelle forhøjelser af straffen for andre sager om voldtægt end overfaldsvoldtægter omfattet af straffelovens § 216. Der er i estimerne og beregningerne således hverken taget højde for sager om overfaldsvoldtægt ved andet seksuelt forhold end samleje eller sager om forsøg på

overfaldsvoldtægt, der som nævnt i begge tilfælde typisk straffes med under 3½ års fængsel.”

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet endvidere indhentet en udtalelse fra Rigspolitiet, der har oplyst følgende:

”Rigspolitiet vurderer, at der for politiet kan forekomme udgifter i forbindelse med de sager, hvor den tiltalte er varetægtsfængslet, da nævningesager tager 1-2 flere retsdage end domsmandssager. Der vil således være en række sager, hvor politiet skal bruge ressourcer på arrestanttransporter og andet relateret til varetægtsarrestanten i de 1-2 yderligere dage.

Henset til det lave antal af sager og den lave andel af sager, hvor varetægtsfængsling og arrestanttransport måtte være gældende, vurderes der ikke at være økonomiske konsekvenser af betydning for politiet.”

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet endvidere indhentet en udtalelse fra Domstolsstyrelsen, der har oplyst følgende:

”På det foreliggende grundlag vurderer Domstolsstyrelsen, at en skærpelse af normalstraffen for overfaldsvoldtægt til 5 år, betyder merudgifter for domstolene på op til mellem ca. 7,8 mio. og 15,6 mio. kr. om året.

Skønnet er baseret på Rigsadvokatens oplysninger om, at det drejer sig om ca. 20-40 sager, der vil gå fra at være en domsmandssag til en nævningesag. Denne oplysning er dog behæftet med betydelig usikkerhed. Domstolsstyrelsen har derudover inkluderet et øget antal ankesager ved landsretterne i skønnet, der også skifter fra at være domsmandssager til nævningesager. Dette sagsestimat er baseret på den gennemsnitlige ankefrekvens for domsmands- og nævningesager ved byretterne i perioden 2019 til 2021.

Domstolsstyrelsen vurderer, at de opgjorte merudgifter i givet fald ikke kan afholdes inden for domstolenes nuværende økonomiske ramme, idet domstolene aktuelt er under et betydeligt sagspres med længere sagsbehandlingstider til følge. Dette gør sig i særlig grad gældende på straffesagsområdet, hvor en manglende finansiering af de ekstra nævningesager, som skærpelsen af normalstraffen for overfaldsvoldtægt genererer ved domstolene, må forventes at forlænge sagsbehandlingstiderne yderligere.

Beregningerne er baseret på oplysninger om de gennemsnitlige udgifter i 2019 til 2021 til straffesager ved byretterne og landsretterne.”

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet endvidere indhentet en udtalelse fra Direktoratet for Kriminalforsorgen, der har oplyst følgende:

”Rigsadvokaten har oplyst, at udgangspunktet for strafudmålingen ved enkeltstående, fuldbyrdede overfaldsvoldtægter er 3,5 års fængsel. Det er således lagt til grund, at straffen ved disse sager vil skulle hæves med 1,5 år.

Rigsadvokaten har desuden oplyst, at datatrækket viser, at der i perioden fra 2017 til 2022 er ca. 20-40 personer om året, der er dømt for voldtægt efter straffelovens § 216, hvor straffen har været mindst 3½ års fængsel.

Justitsministeriet har på baggrund af data fra Rigsadvokaten skønnet et forøget cellebehov på 22-44 pladser årligt såfremt normalstraffen for en overfaldsvoldtægt hæves til 5 år.

I tabellen nedenfor har kriminalforsorgen opgjort de forventede omkostninger ved en forøgelse af cellebehovet med hhv. 22 pladser (lavt skøn) og 44 pladser (højt skøn).

Table 1

Årlige merudgifter for kriminalforsorgen ved at hæve normalstraffen for overfaldsvoldtægt til 5 år fordelt på cellebehov

Mio. kr., 2023-pl	Årlige udgifter
Lavt skøn (22 pladser)	15,9
- Heraf lukket plads (72 pct. = 15,8 pladser)	12,4
- Heraf åben plads (26 pct. = 5,7 pladser)	5,7
- Heraf udslusningsplads (2 pct. = 0,5 pladser)	0,3
Højt skøn (44 pladser)	31,7
- Heraf lukket plads (72 pct. = 31,7 pladser)	25,0
- Heraf åben plads (26 pct. = 11,3 pladser)	6,3
- Heraf udslusningsplads (2 pct. = 0,9 pladser)	0,5

Anm.: Der er anvendt en takst for lukkede pladser på 2.158,6 kr., for åbne pladser en takst på 1.518,2 kr. og udslusningspladser/pensionspladser 1.376,1 kr. (2023-pl). Mindre afvigelser skyldes afrundinger.

Kilde: Kriminalforsorgen.

Opgørelsen af udgifterne er opgjort på baggrund af den procentuelle regimefordeling i kriminalforsorgen af belægget af voldtægtsdømte med strafflængder på 3½ år eller mere i årene 2017-

2022. Det forudsættes, at de dømte primært vil skulle afsone på hhv. lukkede eller åbne pladser.

Udgifterne for kriminalforsorgen forventes at være på 15,9 mio. kr. årligt ved 22 pladser og 31,7 mio. kr. årligt ved 44 pladser.

Kriminalforsorgen bemærker, at såfremt den akutte mangel på uniformeret personale viser sig at fortsætte over de kommende år, vil bemandingssituationen få en afgørende betydning for, hvor mange yderligere pladser der vil kunne idriftsættes af hensyn til sikkerheden.

Strafskærper, der væsentligt øger aktiviteten i kriminalforsorgen, som bl.a. den foreslåede strafskærpelse gør, vil alt andet lige udfordre kriminalforsorgens driftssituation yderligere.”

Justitsministeriet kan på baggrund af ovenstående således oplyse, at de samlede årlige udgifter på Justitsministeriets område ved at hæve normalstraffen for overfaldsvoldtægter til 5 år skønnes at være ca. 23,9-47,5 mio. kr. Der er væsentlige usikkerheder forbundet med skønnet. Fordelingen af udgifterne på Justitsministeriets område fremgår af *tabel 2*.

Tabel 2

Udgifter på Justitsministeriets område

<i>Mio. kr., 2023-pl</i>	Årlige udgifter
Rigspolitiet	Begrænsede
Rigsadvokaten	0,2
Domstolsstyrelsen	7,8-15,6
Kriminalforsorgen	15,9-31,7
I alt	23,9-47,5

Kilde: Rigspolitiet, Rigsadvokaten, Domstolsstyrelsen og Kriminalforsorgen.

Det bemærkes, at selv om myndighederne i straffesagskæden kompenseres økonomisk for en evt. strafskærpelse, må det alt andet lige forventes, at det nuværende overbelæg i kriminalforsorgen vil stige yderligere.